

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Уредбе о тржишној премији и фид-ин тарифи (у даљем тексту: Уредба) садржан је у одредбама члана 14. став 7, члана 17. став 8, члана 18. став 4, члана 19. став 4, члана 23. став 7, члана 25. став 2, члана 26. став 9, члана 27. став 6, члана 28. став 6, члана 29. став 4, члана 30. став 7, члана 31. став 6. члана 33. став 9, члана 35. став 2, члана 36. став 9, члана 37. став 3, члана 38. став 2, члана 39. став 9, члана 40. став 6, члана 41. став 6, члана 42. став 4, члана 43. став 7. и члана 44. став 6. Закона о коришћењу обновљивих извора енергије ("Службени гласник РС" бр. 40/2021) и члана 42 став 1 Закона о Влади ("Службени Гласник РС" бр. 55/05, 71/05 – измене, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18).

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ

Република Србија је одлучна на свом путу зелене транзиције, уз оснаживање енергетска безбедност, јачање одрживости енергетског система и очување животне средине.

У новембру 2016. године, Комисија ЕУ је предложила пакет мера од осам аката у области климе и енергетике под називом Чиста енергија за све Европљане (*Clean Energy For All European Package*), а у 2019. години овај регулаторни оквир усвојили су ЕУ Парламент и Савет. Нова политика ЕУ заснива се на пет димензија: 1) енергетска сигурност; 2) унутрашње тржиште енергије; 3) енергетска ефикасност; 4) декарбонизација привреде и 5) истраживање, иновације и конкурентност. Циљеви и мере у области ОИЕ уређују се у оквиру димензије „декарбонизација привреде”.

Потписивањем Софијске декларације о „Зеленој агенди“ за Западни Балкан, на самиту одржаном 10. новембра 2020. године, Република Србија и остале земље региона, преузеле су обавезу спровођења мера у области спречавања климатских промена и загађења, развоја енергије и биодиверзитета, мобилности и циркуларне економије, одрживе пољопривреде и производње хране. Један од циљева постављених овим документом је и развој тржишних модела за коришћење обновљивих извора енергије.

Природни потенцијал Републике Србије, када су у питању обновљиви извори енергије, на пример:

- 270 сунчаних дана годишње,
- 2300 сати осунчаности годишње

односно:

- 247 TWh укупна количина енергије ветра на територији РС
- 900 kWh/m²- просечна годишња енергија ветра по јединици површине, на висини од 100 м на југу и југозападу,
≥2700 kWh/m²- просечна годишња енергија ветра по јединици површине, на висини од 100 м на истоку РС,

постављене циљеве чини реалним и остваривим.

Како би се наведени циљеви и постигли, почетком године, донет је Закон о коришћењу обновљивих извора енергије (“Службени гласник РС”, број 40 од 22. априла 2021.) којим се недовосмислено потврђује да је пут зелене транзиције и заштите животне средине крајње опредељење РС. Закон, од стране Енергетске заједнице оцењен као модеран и до сада најбољи, уводи многе новине у област обновљивих извора енергије. Поред, већ постојеће фид-ин тарифе, уводе се тржишне премије као нови систем подстицаја односно аукције као начин стицања права на тржишну премију односно фид-ин тарифу.

Доношењем ове уредбе ближе се уређују институти први пут уведени Законом, а већ постојећи институти се унапређују, модернизују како би одговорили изазовима у области обновљивих извора енергије.

III. ОБЈАШЊЕЊА ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Одредбом члана 1. Предлога уредбе утврђује се предмет уредбе, односно ближе се уређују врста, начи и услови стицања, остваривања и престанка права на тржишну премију, фид-ин тарифу, начин одређивања референтне тржишне цене, елементи поступка аукције за додељивање права на тржишну премију, односно фид-ин тарифу, обавезе овлашћене уговорне стране, услови и поступак стицања статуса привременог повлашћеног произвођача, основ и поступак за продужење и укидање статуса привременог повлашћеног произвођача, и услови и поступак стицања статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, основи и поступак преноса и укидања статуса повлашћеног произвођача електричне енергије, обавезе повлашћеног произвођача електричне енергије и обавезе у вези са уклањањем електране, као и други елементи утврђени законом.

Одредбом члана 2. Предлога уредбе утврђује се значење израза.

Одредбом члана 3. Предлога уредбе таксативно се наводе електране за које се могу стећи тржишне премије или фид-ин тарифе. Остављена је могућност да се наведене електране могу додатно поделити по подврсти и капацитету у складу са актом Владе којом се прописују квоте.

Одредба члана 4. Предлога уредбе детаљно уређује када се стиче право на тржишну премију или фид-ин тарифу.

Одредбом члана 5. Предлога уредбе прописује са начин одређивања референтне тржишне цене

Одредбом члана 6. Предлога уредбе утврђује се ко су овлашћени учесници аукције и то тако да у поступку аукције за додељивање права на тржишну премију су учесници чије пријаве за учествовање на аукцији се односе на електране капацитета 500 kW и више, односно на ветроелектране капацитета 3 MW и више. Овлашћени учесници аукције у поступку аукције за додељивање права на фид-ин тарифу, су учесници чије пријаве за учествовање на аукцији се односе на мала постројења и демонстрационе пројекте.

Одредбом члана 7. Предлога уредбе утврђују се покретање поступка аукције и јавни позив. Истим чланом прописана је и садржина јавног позива као и рок за подношење пријаве за учествовање на аукцији.

Одредбом члана 8. Предлога уредбе утврђују се састав Комисије за спровођење аукције, овлашћења Комисије, прописује се да Комисија доноси пословник о раду. Истим

чланом је прописано да за сваку аукција, министар надлежан са послове енергетике, образује посебну комисију.

Одредбом члан 9. Предлога уредбе прописан је садржај пријаве за учествовање на аукцији.

Одредбом члана 10. Предлога уредбе прописан је садржај обрасца пријаве за учествовање на аукцији, који је поред доказа о испуњености квалификационих услова и финансијске понуде саставни део пријаве.

Одредбом члана 11. Предлога уредбе таксативно су одређена документа којима се доказује испуњеност квалификационих услова за учествовање на аукцији.

Одредбом члана 12. Предлога уредбе утврђује се да финансијска понуда, која се у форми изјаве, потписане од стране законског заступника или овлашћеног представника учесника на аукцији доставља се уз пријаву, садржи понуђену цену за цео подстицајни период, изражену у еврима по kWh са два децимална места.

Одредбом члана 13. Предлога уредбе детаљно се уређује финансијски инструмент обезбеђења за озбиљност понуде, а нарочито форма, банкарска гаранција и новчани депозит и износ од 30 евра по kW понуђеног капацитета у аукцији за доделу тржишне премије, односно 10 евра по kW понуђеног капацитета у аукцији за доделу фид-ин тарифе,

Одредбом члана 14. Предлога уредбе уређује се поступак који се спроводи преко Портала ОИЕ-аукције.

Одредбом члана 15. Предлога уредбе прописан је поступак у случају да или када из техничких или других разлога односно привремене спречености, Министарство није у могућности да спроведе аукцију у електронском облику преко Портала ОИЕ - аукције, аукција се може спровести у папирном облику.

Одредбом члана 16. Предлога уредбе прописан је начин отварања пријава у поступку аукције, тако да Комисија заказује и спроводи отварање пријава најкасније у року од 5 радних дана након истека рока за подношење пријава. Финансијске понуде се не отвара пре завршетка фазе квалификације.

Одредбом члана 17. Предлога уредбе ближе се уређује поступак квалификације, односно одређује се које квалификационе услове учесник треба да испуни да би прошао у фазу надметања. Истим чланом дефинисано је да фаза квалификација траје од отварања пријаве за учествовање на аукцији до отварања финансијске понуде. Такође, прописана је и садржина Извештаја о испуњености квалификационих услова.

Одредбом члана 18. Предлога уредбе уређује се фаза надметања која почиње даном јавног објављивања извештаја о испуњености квалификационих услова од стране Комисије на Порталу ОИЕ – аукције, а спроводи се отварањем финансијских понуда и њиховим рангирањем у складу са овом уредбом.

Одредбом члана 19. Предлога уредбе прописан је начин попуњавања квоте. Истим чланом је прописано да након спроведене фазе надметања и попуњавања квоте, Комисија припрема Предлог ранг листе за доделу тржишне премије, односно фид-ин тарифе са извештајем о спроведеној аукцији и доставља га Министарству у року од 15 дана од дана отварања финансијске понуде.

Одредбом члана 20. Предлога уредбе прописано је да министарство доноси одлуку о спроведеној аукцији на основу Предлога ранг-листе са извештајем о спроведеној аукцији, у форми решења које је коначно даном доношења.

Одредбом члана 21. Предлога уредбе прописан је начин објављивања резултата аукције.

Одредбом члана 22. Предлога уредбе дефинисане су обавезе овлашћене уговорне стране.

Одредбом члана 23. Предлога уредбе ближе се уређује стицање и трајање статуса привремено повлашћеног произвођача. Наведеним чланом је прописано да ако привремени повлашћени произвођач прибави грађевинску дозволу и сагласност на студију о процени утицаја на животну средину, односно одлуку да није потребна процена утицаја на животну средину за електрану у року од две године од дана стицања статуса привременог повлашћеног произвођача, статус привременог повлашћеног произвођача се може продужити за још три године.

Ако је у тренутку стицања статуса привременог повлашћеног произвођача произвођач прибавио грађевинску дозволу и сагласност на студију о процени утицаја на животну средину, односно одлуку да није потребна процена утицаја на животну средину за електрану, статус привременог повлашћеног произвођача траје три године.

Одредбом члана 24. предлога уредбе прописано је закључење уговора о тржишној премији, односно уговора о фид-ин тарифи

Одредбом члана 25. Предлога уредбе уређује се финансијски инструмент обезбеђења за стицање статуса повлашћеног произвођача, осим у случају ако се финансијска понуда односи на електрану чији је капацитет мањи од 100 kW или на демонстрационе пројекте.

Одредбом члана 26. Предлога уредбе прописан је у којим ситуацијама долази до активирања, замене и враћања финансијског инструмента обезбеђења привременог повлашћеног произвођача

Одредбом члана 27. Предлога уредбе утврђено продужење статуса привремено повлашћеног произвођача.

Одредбом члана 28. Предлога уредбе прописане су обавезе привремено повлашћеног произвођача.

Одредбом члана 29. Предлога уредбе прописано је да статус привремено повлашћеног произвођача може бити пренет на друго лице по основу статусне промене.

Одредбом члана 30. Предлога уредбе дефинисани су случајеви када се укида статуса привременог повлашћеног произвођача. Истим чланом је прописано да квота коју је заузео привремени повлашћени произвођач коме је укинута статус привременог повлашћеног произвођача расподељује се у оквиру квоте прве наредне аукције, осим у случају да зајмодавац именује лице које ступа у права и обавезе привременог повлашћеног произвођача у складу са чланом 31. ове уредбе.

Одредбом члана 31. Предлога уредбе уређује се престанак статуса привременог повлашћеног произвођача и замена привременог повлашћеног произвођача који је стекао право на тржишну премију од стране зајмодавца.

Одредбом члана 32. Предлога уредбе прописује се да повлашћени произвођач електричне енергије има право на: тржишну премију, односно фид-ин тарифу од дана коначности решења о стицању статуса повлашћеног произвођача у складу са закљученим уговором о тржишној премији, односно уговором о фид-ин тарифи; подстицајни период од 15 година; преузимање балансне одговорности у складу са законом и приоритетан приступ преносном, дистрибутивном, односно затвореном дистрибутивном систему електричне енергије током трајања подстицајног периода.

Одредбом члана 33. Предлога уредбе прописују се услови и поступак за стицање статуса повлашћеног произвођача.

Одредбом члана 34. Предлога уредбе прописују се да је привремени повлашћени произвођач дужан да поднесе захтев за стицање статуса повлашћеног произвођача електричне енергије најкасније до истека рока трајања статуса привременог повлашћеног произвођача уз таксативно одређивање доказа којим се доказује испуњеност услова.

Одредбом члана 35. Предлога уредбе прописују се да се статус повлашћеног произвођача преноси се сходном применом одредба ове уредбе којом се уређује пренос статуса привременог повлашћеног произвођача.

Одредбом члана 36. Предлога уредбе прописују се обавезе повлашћеног произвођача.

Одредбама из чл. 37. и 38. Предлога уредбе прописује се укидање односно престанак статуса повлашћеног произвођача и замена од стране зајмодавца.

Одредбом члана 39. Предлога уредбе прописују се поступци преко Портала еУправе.

Одредбом члана 40. Предлога уредбе прописују се финансијски инструмент обезбеђења за уклањање електране и санацију земљишта.

Одредбом члана 41. Предлога уредбе садржи прелазне и завршне одредбе.

Одредбом члана 42. Предлога уредбе дефинисан је датум ступања на снагу Уредбе.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УРЕДБЕ

Финансијска средства за спровођење ове уредбе нису потребна.